

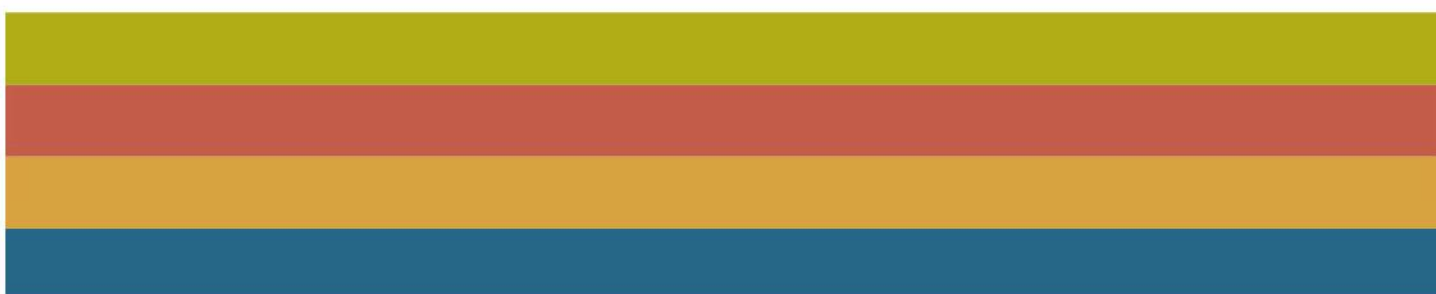

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Optimalisatie waterberging de Onlanden Drenthe

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

31 mei 2022 / projectnummer: 3640

1 Advies voor de inhoud van het MER

Het waterschap Noorderzijlvest wil de capaciteit van de waterberging van De Onlanden vergroten, waardoor 5 miljoen m³ extra water kan worden vastgehouden. Het gebied De Onlanden ligt op de grens van Groningen en Drenthe en is begin deze eeuw ingericht voor de berging van water in combinatie met moerasnatuur. Klimaatverandering, aangepaste veiligheidsnormen en bodemdaling door gaswinning, vragen meer maatregelen om wateroverlast in de toekomst tegen te gaan. Voor het besluit over de vergroting van de waterbergingscapaciteit wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De provincie Drenthe heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie) gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het vergroten van de waterbergingscapaciteit van De Onlanden het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

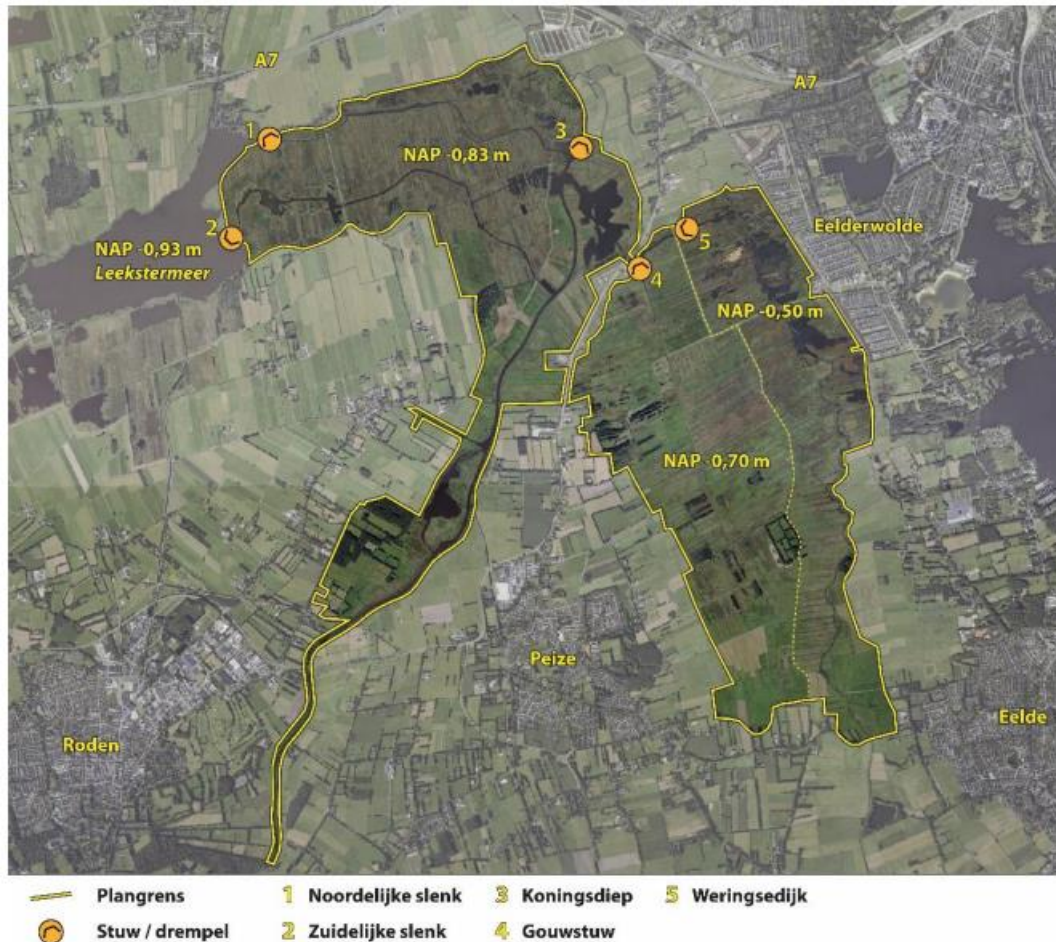
- Een goede omschrijving van het doel dat met het project wordt beoogd, onder andere omdat de alternatieven daaraan worden getoetst;
- Een beschrijving van de totstandkoming van de alternatieven, en een onderbouwing van waarom andere oplossingen niet zijn onderzocht in het MER;
- Inzicht in de mate waarin alternatieven bijdragen aan de doelstelling voor de waterberging en een overzicht van kansen om een bijdrage te leveren aan het behalen van de doelstelling(en);
- Een beschrijving van de positieve en negatieve milieugevolgen van de alternatieven. Breng dit in ieder geval in beeld voor water, bodem, natuur, leefomgeving, infrastructuur en cultuurhistorie. Breng bij de beoordeling van de effecten ook het worst case scenario in beeld;
- Een doorkijk naar de langere termijn. Beschrijf de plannen voor een alternatieve waterhuishouding in het Fochteloërveen en de benedenloop van het Peizerdiep en geef een doorkijk naar een mogelijke beekdalbrede aanpak in de boven-, midden- en benedenloop van het Eelder- en Peizerdiep;
- Breng de verwachte klimaatontwikkeling in beeld op basis van de klimaatscenario's van het KNMI en de consequenties daarvan voor de waterbergingsopgave.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de 'Toelichting projectbesluit en milieueffectrapportage'¹ (verder: NRD). Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

---

¹ Toelichting projectbesluit en milieueffectrapportage, 8 februari 2022, opgesteld door Antea Group.

Figuur 1 Plangrens alternatief Droge Voeten 2050 (bron: NRD)

Aanleiding MER

Waterschap Noorderzijlvest wil de waterberging van De Onlanden optimaliseren. Het waterschap verwacht dat hierover een besluit zal worden genomen na inwerkingtreding van de Omgevingswet (voorzien op 1 januari 2023) en stelt voor het project daarom een projectbesluit op als bedoeld in de Omgevingswet. Voor dat besluit is goedkeuring nodig van Gedeputeerde Staten van Drenthe.² Voor het besluit over de waterberging wordt een MER opgesteld.

Het MER wordt opgesteld voor de besluitvorming over het projectbesluit. De provincie heeft de Commissie gevraagd om een advies te geven over de opzet en inhoud van het op te stellen MER. De Commissie heeft de bij de provincie binnengekomen zienswijzen over de NRD betrokken bij haar advies.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de provincie Drenthe – besluit over de optimalisatie van de waterberging van De Onlanden.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3640 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

² Als de besluitvorming nog plaatsvindt onder de huidige regelgeving dan gaat het om een projectplan Waterwet en een provinciaal inpassingsplan. In dat geval moet het MER een gecombineerd plan-/project-MER zijn.

2 Achtergrond, doel en beleid

2.1 Achtergrond

Het gebied De Onlanden is begin deze eeuw ingericht voor de berging van water in combinatie met waterrijke natuur. Sindsdien heeft De Onlanden zich ontwikkeld tot een natuurgebied met heringerichte beekdalen van het Eelder- en Peizerdiep en nieuwe moerassen met vogelrijke plassen en rietlanden.

In 2014 hebben de provincies Groningen, Drenthe en Friesland en de waterschappen Noorderzijlvest, Hunze & Aa's en het Wetterskip Fryslân het project 'Droge Voeten 2050'³ uitgevoerd. In dit project is onderzocht of er in de toekomst meer maatregelen nodig zijn om wateroverlast tijdens perioden met extreme neerslag het hoofd te bieden. In het bijbehorende plan-MER is een groot aantal maatregelen onderzocht die mogelijk zijn binnen het beheergebied van het waterschap Noorderzijlvest, waaronder de vergroting van de waterbergingscapaciteit van De Onlanden.

Beschrijf in het MER de relatie van dit project met het project 'Droge Voeten 2050' en ga in op de andere maatregelen die in het plan-MER voor het project 'Droge Voeten 2050' worden genoemd. Beschrijf daarbij in hoeverre de vergroting van waterberging De Onlanden afhankelijk is van de andere maatregelen en andersom en hoe de verschillende maatregelen elkaar beïnvloeden. Onderbouw verder waarom is gekozen voor de maatregel om de waterberging van De Onlanden te vergroten.

2.2 Doelstellingen en randvoorwaarden

De NRD beschrijft op verschillende plekken waarom een ingreep noodzakelijk is en wat het doel ervan is. Uit paragraaf 1.1.2 van de NRD blijkt dat het bijdragen aan de waterveiligheidsopgave de primaire doelstelling van het project is. Tijdens extreme hoogwatergebeurtenissen moet de ingreep voldoende bijdrage leveren aan de noodzakelijke waterstandsdeling op het boezemwatersysteem (een daling van 15 cm ter hoogte van het Westerkwartier). Daarnaast wordt een aantal randvoorwaarden⁴ gesteld waaraan de maatregelen moeten worden voldoen.

Uit andere delen van de NRD blijkt – en tijdens het locatiebezoek van de Commissie⁵ bleek – dat het concrete doel van het project is het realiseren van ongeveer 5,2 miljoen m³ extra waterberging binnen De Onlanden welke in 2025 in gebruik moet kunnen worden genomen. Besteed in het MER aandacht aan een goede omschrijving van het doel dat met het project wordt beoogd, onder andere omdat het doel bepaalt welke oplossingen het MER moet

---

³ Het project 'Droge Voeten 2050' heeft geresulteerd in de 'Maatregelenstudie Droge Voeten 2050' van 25 juni 2014, opgesteld door Arcadis. Het bijbehorende plan-MER is van 13 juni 2014 en is opgesteld door Royal HaskoningDHV.

⁴ Zoals dat kwetsbare natuur binnen het gebied dat behoort tot het Natuurnetwerk Nederland moet worden ontzien, dat geen significant negatieve effecten mogen optreden ten aanzien van het Natura 2000-gebied Leekstermeergebied, dat onderzocht moet worden of de maatregelen ingezet kunnen worden om de natuurwaarden in het gebied te versterken, dat voldaan moet worden aan normeringen ten aanzien van waterveiligheid en dat geen nadelige effecten mogen optreden ten aanzien van landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden.

⁵ De Commissie heeft het gebied bezocht op 20 april 2022.

beschrijven. Maak duidelijk of het versterken van natuurwaarden deel uitmaakt van de doelstelling, of dat het een randvoorwaarde of een meekoppelkans is.

2.3 Beleidskader

De NRD verwijst expliciet naar het waterveiligheidsbeleid van de provincie, zoals vastgelegd in de provinciale verordening. Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid verder relevant is voor het project en of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- De Waterwet (of Omgevingswet)
- De provinciale omgevingsverordening (Natuurnetwerk Drenthe (ruimtelijk) en archeologie)
- De doelen en ambities voor het Natuurnetwerk zoals vastgelegd in het Natuurbeheerplan Drenthe
- Het Regionaal Waterplan van de provincie Drenthe
- Het Regionaal Waterplan van de provincie Groningen
- De Kaderrichtlijn Water en stroomgebiedsbeheersplannen
- Het Deltaprogramma
- Het Waterbeheerprogramma Noorderzijlvest 2022–2027
- De Omgevingsvisie provincie Drenthe
- Het Cultuurhistorisch Kompas Drenthe

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Alternatieven

Onderzochte alternatieven

Tijdens de periode dat de NRD ter inzage lag heeft een uitgebreid participatieproces plaatsgevonden. Dit proces is onder andere gebruikt om tot mogelijke oplossingsrichtingen te komen. Op pagina 15/16 van de NRD staan de uitgangspunten en randvoorwaarden voor het aandraagen van oplossingsrichtingen en op welke wijze wordt beoordeeld of deze in het MER beschouwd en onderzocht moeten worden.

Licht in het MER de totstandkoming en de samenstelling van de alternatieven toe. Maak duidelijk welke aannames en bandbreedtes in ontwerpvariabelen (grootte inundatiegebied, ligging en hoogte kades, besluitvormingsprotocol van stuwen) daarbij zijn gehanteerd. Ga in het MER in op de verschillen tussen de alternatieven.

Afgefallen alternatieven en oplossingsrichtingen

Uit de NRD blijkt dat voorafgaand aan het opstellen daarvan al bepaalde oplossingen zijn onderzocht en afgefallen, zoals de alternatieven 'Kansrijke gebieden buiten De Onlanden' en 'Optimalisatie kerngebied'. Uit de NRD blijkt echter niet of is onderzocht of bijvoorbeeld aangrenzend landbouwgebied is in te zetten als waterbergingsgebied. Tijdens het locatiebezoek bleek dat onder meer de mogelijkheid om het waterpeil aan het Leekstermeergebied te koppelen is afgefallen, omdat dat (grote) negatieve effecten zou hebben op dit Natura 2000-gebied.

Beschrijf in het MER de verschillen tussen deze (afgevalen) alternatieven/ oplossingsrichtingen en de in het MER onderzochte alternatieven en onderbouw waarom de betreffende oplossingen zijn afgevalen.

Bijdrage van alternatieven aan doelstelling(en)

Onderbouw in het MER dat met het realiseren van de daarin onderzochte alternatieven inderdaad 5,2 miljoen m³ water extra kan worden geborgen. Beschrijf daarbij hoe de waterhuishoudkundig maatgevend geachte situatie(s) (inclusief frequentie van optreden), op basis waarvan de alternatieven worden beoordeeld op doelbereik, zijn berekend. Laat, voor zover de doelstelling meer omvat dan bovenstaande waterbergingscapaciteit (zie paragraaf 2.2 van dit advies), ook zien wat de alternatieven op deze andere aspecten bijdragen.

Optimaal natuuralternatief

De Commissie vindt het van belang dat wordt onderzocht hoe de meest optimale natuurontwikkeling kan plaatsvinden. Zij adviseert hiervoor een 'optimaal natuuralternatief' op te stellen dat – binnen de doelstelling(en) voor het project, waarvan het versterken van de natuur deel lijkt uit te maken (zie par. 1.1.2 van de NRD) – de maximale mogelijkheden voor natuurontwikkeling in beeld brengt.

Doorkijk alternatieven voor de langere termijn

Beschrijf in het MER de samenhang van dit project met de plannen voor alternatieve waterhuishouding in het Fochteloërveen en de benedenloop van het Peizerdiep. Geef daarbij ook een doorkijk naar een mogelijke beekdalbrede aanpak in de boven-, midden- en benedenloop van het Eelder- en Peizerdiep. Beschrijf in grote lijnen de effecten van deze lopende planontwikkelingen, waaronder de (positieve) effecten daarvan voor De Onlanden.

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Het is voor dit gebied vooral van belang dat aandacht wordt besteed aan klimaatverandering (zie onder 'robuustheidstoets klimaat') en bodemdaling (onder andere door aardgaswinning). Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied, en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Klimaatontwikkeling

Het in beeld brengen van de klimaatontwikkeling is van groot belang voor realisatie van het voornemen en het doelbereik ervan. Gebruik de meest recente klimaatscenario's van het KNMI voor het beschrijven van de waterbergingsopgave in de regio. Deze kan in omvang toenemen. Ook de frequentie van de inzet van De Onlanden als waterbergingsgebied kan wijzigen. De Commissie adviseert de verwachte klimaatontwikkeling (op basis van KNMI-scenario's) en de mogelijke consequenties daarvan voor de waterbergingsopgave en het doelbereik van de alternatieven in het MER in beeld te brengen.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Om de milieugevolgen van een project in beeld te brengen, is het van belang om zo concreet mogelijk te maken welke maatregelen of werken het project daadwerkelijk behelst. In feite zal het project vooral de aanleg van kades en kunstwerken betekenen. Daarnaast worden de milieugevolgen van het project in sterke mate beïnvloed door het op te stellen besluitvormingsprotocol.

4.2 Effectbeoordeling

Algemeen

De NRD geeft aan dat de extra berging alleen in uitzonderlijke situaties zal worden ingezet. Het effectbeoordelingskader van de NRD maakt terecht onderscheid gemaakt tussen effecten van inrichtingsmaatregelen (zowel de aanleg als daarna) enerzijds en de inundatie anderzijds. Houd bij de effectbeoordeling verder in algemene zin rekening met de volgende punten:

- Beschrijf de milieueffecten voor de onderlinge vergelijking van alternatieven en varianten volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau.
- Het is niet altijd eenduidig vast te stellen of effecten positief, neutraal of negatief scoren. Maak daarom transparant hoe een score tot stand is gekomen en hoe deze wordt gewogen. Benoem positieve en negatieve effecten; streep deze niet tegen elkaar weg zodat het lijkt alsof er niets verandert.
- De milieueffecten dienen waar mogelijk (en relevant) te worden gekwantificeerd. Onderbouw indien aan de orde de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze wijze van bepalen.⁶
- Ga in op mogelijke (tijdelijke) mitigerende maatregelen, waarmee ongewenste effecten kunnen worden voorkomen of beperkt, en op de effectiviteit van deze maatregelen.
- Besteed aandacht aan cumulatie van effecten.

Specifiek

Voor dit project zijn verder de volgende punten van belang bij de effectbeoordeling:

- De NRD stelt dat mogelijk gebruik zal worden gemaakt van hydrologische modellen. De Commissie adviseert sowieso gebruikt te maken van kwantitatieve hydrologische modellen en klimaatscenario's. De duur van de waterberging, de leegloop daarna en de frequentie van de waterberging zijn bepalend voor de effecten en kunnen volgens de Commissie alleen kwantitatief worden onderzocht met modellen.

---

⁶ Geef daarvoor in het MER inzicht in:

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenari'o's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het plan de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden (zie hoofdstuk 5 van dit advies) en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.

- Ga uit van een maximum effect scenario. Geef aan welke inundatiefrequentie zeker schade geeft en hoe dit is te voorkomen. Bepaal bijvoorbeeld of een inundatie in de maand juni acceptabel is. Zo nee, beschrijf welke maatregelen kunnen worden genomen.
- Betrek bij de beoordeling van de effecten van inundatie de keuzes die worden gemaakt in het besluitvormingsprotocol. Daarbij wordt gedacht aan de momenten waarop de stuwen worden verhoogd en verlaagd afhankelijk van de hydrologische, meteorologische omstandigheden en de natuurtoestand in het projectgebied. Beschrijf wat zulke ad-hoc keuzes kunnen betekenen voor de natuur.
- Gebruik bestaande onderzoeken naar flora in fauna in het huidige bergingsgebied om de invloed van recente peilschommelingen te evalueren. Beschrijf wat daarvan is geleerd en wat goed ging en dus acceptabel is.

Klimaatscenario's

Geef aan hoe de KNMI-klimaatscenario's worden vertaald naar de maatgevende scenario's (klimaatreeksen) die worden gebruikt als input voor de modellen en modelberekeningen en onderbouw die keuzes. Gedacht kan worden aan met klimaatmodellen synthetisch gegenereerde dagwaarden over 100 jaar, of een keuze van extreme hoogwatergebeurtenissen met een bepaalde terugkeerkans.

Worst case scenario's

De duur en frequentie van waterberging kan wijzigen afhankelijk van toekomstige klimaatverandering. Onderzoek de effecten van de alternatieven niet alleen bij wat op basis van de KNMI-klimaatscenario's gemiddeld wordt verwacht, maar ga ook uit van worst case situaties. Zo blijkt uit de NRD dat het uitgangspunt is dat het geborgen water in tien dagen kan worden afgevoerd, maar zou het gebied bij extreme langdurige neerslag wel eens veel langer onder water kunnen staan dan verwacht. Los van de statistische verwachtingen kan de waterberging in de praktijk twee keer kort na elkaar nodig zijn. Ook is van belang in welk jaargetijde of welke maand de inundatie plaatsvindt. In geval van dergelijke worst case situaties zouden de effecten wel eens veel groter kunnen zijn dan in een gemiddelde situatie, misschien zouden er onomkeerbare effecten kunnen optreden. Onderzoek hoe realistische worst case scenario's eruit kunnen zien⁷ en toets de alternatieven daar aan.

4.3 Bodem en water

Beschrijf in het MER de bodemopbouw, hoogteligging en (geo-)hydrologische gesteldheid van het studiegebied en beschrijf de effecten van waterberging bij verschillende scenario's (klimaatreeksen, maatgevende neerslag). Ga hierbij met name in op de:

- grond- en oppervlaktewaterpeilen;
- grondwaterstromingssituatie (herkomst, kwel/infiltratie);
- bodemkundige eigenschappen (reductieprocessen, slibsedimentatie);
- eventuele bodem- en grondwaterverontreinigingen en verontreinigd slib;
- waterkwaliteit;
- zetting en bodemdaling;

---

⁷ Voor het bepalen van realistische worst case scenario's is het van belang de waarschijnlijkheid van bijzondere gebeurtenissen op hydrologisch vlak – zoals: extreme neerslagperioden, die statistisch wel eens per honderd jaar voorkomen, maar misschien toch twee keer in 5 jaar plaatsvinden; of extreme neerslag in de maand mei; of stagnerende afvoer van de boezem, waardoor het gebied langere tijd onder water staat – te beschouwen en de gevolgen voor De Onlanden in kaart te brengen.

- waterveiligheid (stabiliteit van kades bij langdurige hoge waterstanden).

Breng verder in beeld hoe lang het duurt voordat het water uit het gebied kan worden afgevoerd, en of aan het uitgangspunt van 10 dagen kan worden voldaan. Beschrijf de effecten die een langere leeglooptijd veroorzaakt, ook de mogelijk positieve effecten voor natuurontwikkeling (waarbij kan worden aangesloten bij het optimale natuuralternatief).

4.4 Natuur

Algemeen

Geef in het MER aan welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied die door de (aanleg van de) waterberging beïnvloed kunnen worden. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Ga daarna in op de ingreep-effectrelatie tussen de beoogde ingrepen en de in het studiegebied aanwezige flora en fauna. Dat geldt niet alleen voor de waterberging, maar ook voor de aanleg van kades of kunstwerken. Geef aan welke dier- en plantensoorten of habitats schade ondervinden, wat de aard van de gevolgen is, wat deze gevolgen voor de populaties betekenen en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen. Ga zeker ook in op de ecologische meerwaarde van de nieuwe maatregelen.

Natura 2000

Het project heeft mogelijk effecten op de Natura 2000-gebieden Leekstermeergebied, Zuidlaarder- of Lauwersmeer. Als niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. De passende beoordeling kan plaatsvinden op een detailniveau dat aansluit bij het detailniveau van de besluitvorming.

Natuurnetwerk Drenthe en Groningen

Beschrijf in het MER de doelen van het Natuurnetwerk Drenthe en Natuurnetwerk Groningen en de mate waarin deze doelen in het studiegebied al zijn bereikt. Geef aan of het project er ook toe kan leiden dat nieuwe biotopen tot ontwikkeling komen, die aanpassing van de doelen van het Natuurnetwerk in Drenthe en Groningen tot gevolg kunnen hebben.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Wet natuurbescherming beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Ga tevens in op mitigerende en compenserende maatregelen en positieve effecten voor beschermde soorten die als gevolg van het initiatief kunnen worden verwacht.

Beschrijf mogelijke nevenschade als gevolg van de peilverhoging. Bijvoorbeeld welke effecten peilverhoging heeft op de aanwezigheid grauwe ganzen die een groot deel van de bestaande rietlanden weg kunnen eten. Beschrijf wat dit betekent voor de rijke moerasvogelgemeenschap.

4.5 Leefomgeving en infrastructuur

Werk dit aspect uit conform de NRD. Geef daarnaast aan welke maatregelen worden genomen om wateroverlast in het bergingsgebied zelf te voorkomen. Geef speciale aandacht aan de in de zienswijzen geuite zorgen voor wat betreft wateroverlast en schade aan woningen en andere bebouwing en overlast vanwege muggen. Geef aan welke maatregelen beschikbaar zijn om overlast te voorkomen of beperken.

Beschrijf verder wat de gevolgen zijn voor infrastructuur als wegen, kabels, leidingen, funderingen en duikers en voor de bereikbaarheid van omliggende gebieden, fiets- en wandelverkeer en recreatie.

4.6 Archeologie, cultuurhistorie, aardkundige waarden

In het plangebied bevinden zich cultuurhistorisch waardevolle elementen, zoals veenterpen en het verkavelingspatroon. Beschrijf en geef op kaarten aan de archeologische, aardkundige en historisch geografische waarden. Maak in het MER inzichtelijk wat de effecten zijn op deze waarden en in hoeverre mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om negatieve effecten te voorkomen of te beperken. Ook hier is van belang onderscheid te maken tussen effecten van inrichtingsmaatregelen (zowel de aanleg als daarna) enerzijds en de inundatie anderzijds.

5 Overige aspecten

5.1 Monitoring en evaluatie

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.⁸ Geef daarvoor in het MER inzicht in:

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, dat wil zeggen het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze de effecten van inundatie gemonitord worden (nulsituatie en situatie waarin inundatie heeft plaatsgevonden⁹) om de uiteindelijke geohydrologische en bodemkundige effecten van inundatie te kunnen kwantificeren en om inzicht te krijgen in de effecten op kwetsbare natuur(systemen). Geeft ook inzicht in wanneer deze effecten geëvalueerd worden en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden, of voor het geval het in de toekomst noodzakelijk is het maximale peil verder te verhogen.

---

⁸ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan kan het zijn dat te veel maatregelen zijn getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn er te weinig maatregelen genomen.

⁹ Evalueer in dit verband de huidige toestand van het gebied na de inundatie van februari 2022.

Indien grote onzekerheid bestaat omtrent risico's is het van belang een monitoringplan op te stellen zodat in de toekomst zo nodig het beheer kan worden bijgesteld.

5.2 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit tot optimalisatie van de waterberging van De Onlanden en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het project en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

mr. Lotte Geense (secretaris)

dr. Jacobus (Koos) Groen

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

drs. Jan van der Winden

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Projectbesluit als bedoeld in de Omgevingswet. Als de besluitvorming nog plaatsvindt onder de huidige regelgeving dan gaat het om een projectplan Waterwet en een provinciaal inpassingsplan.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D3.2, "de aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen". Daarom wordt een project-MER (bij een projectbesluit onder de Omgevingswet) of een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld (onder de huidige regelgeving).

Bevoegd gezag besluit

Provincie Drenthe

Initiatiefnemer besluit

Waterschap Noorderzijlvest

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 13 mei 2022 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3640](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

